

Na temelju članka 26. stavka 3. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 123/17), članka 2. stavka 1. točke 9. Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“ br. 89/18) i članka 34. stavka 1. točke 28. Statuta Grada Osijeka (Službeni glasnik Grada Osijeka br. 6/01, 3/03, 1A/05, 8/05, 2/09, 9/09, 13/09, 9/13, 11/13-pročišćeni tekst, 12/17, 2/18, 2/20, 3/20, 4/21 i 5/21-pročišćeni tekst) Gradonačelnik Grada Osijeka 29. prosinca 2021., donosi

PROVEDBENI PROGRAM
GRADA OSIJEKA
ZA MANDATNO RAZDOBLJE 2021. – 2025.

1.	Sadržaj.....	1
2.	Uvod (djelokrug, vizija i misija Grada Osijeka)	3
2.1.	Samoupravni djelokrug/Institucionalni okvir.....	3
3.	Vizija i misija	4
3.1.	Vizija	4
3.2.	Misija.....	4
4.	Opis izazova i razvojnih potreba Grada Osijeka	4
4.1.	Demografski trendovi.....	4
4.1.1.	Migracija stanovništva.....	5
4.1.2.	Obilježja kućanstava.....	5
4.2.	Socijalna skrb i zdravstvo	6
4.2.1.	Socijalna skrb	6
4.2.2.	Zdravstvo	6
4.3.	Obrazovanje i tehnička kultura	7
4.3.1.	Rani i predškolski odgoj i obrazovanje (RPOO)	7
4.3.2.	Osnovno školstvo	8
4.3.3.	Tehnička kultura.....	9
4.4.	Kultura.....	9
4.5.	Sport	11
4.5.1.	Sportska infrastruktura.....	11
4.5.2.	Stručni kadrovi u sportu	11
4.5.3.	Športske aktivnosti	11
4.6.	Gospodarstvo.....	12
4.7.	Zaštita okoliša i kvaliteta života.....	13
4.7.1.	Zrak.....	13
4.7.2.	Klimatske promjene.....	13
4.7.3.	Otpad	13
4.8.	Komunalna infrastruktura i mjesna samouprava.....	14
4.8.1.	Komunalna infrastruktura.....	14
4.8.2.	Komunalno gospodarstvo i promet.....	15
4.8.3.	Mjesna samouprava	15
4.9.	Prostorno i urbanističko uređenje i upravljanje imovinom	16
4.10.	Ključni izazovi budućeg razvoja.....	17
5.	Popis prioriteta i mjera iz područja nadležnosti Grada Osijeka	18
5.1.	Gospodarska i digitalna tranzicija	18
5.2.	Kvalitetan društveni razvoj	18

5.3.	Učinkovito i pametno upravljanje gradskim resursima.....	20
5.4.	Povezan, zelen i energetske učinkovit grad	20
6.	Indikativni financijski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata.....	21
7.	Okvir za praćenje i izvještavanje	21
8.	Prilog 1. Tablični prikaz provedbenog programa.....	23
9.	Prilog II. Organizacijska struktura tijela Grada Osijeka	24

2. Uvod (djelokrug, vizija i misija Grada Osijeka)

2.1. Samoupravni djelokrug/Institucionalni okvir

Grad Osijek, četvrti po veličini grad u Republici Hrvatskoj, predstavlja gospodarsko, upravno, akademsko, sudsko, kulturno i sportsko središte Osječko-baranjske županije, a njegov utjecaj na razvoj regije širi se i izvan granica Županije. S obzirom na važnost koji ima za regiju, Grad se trenutno nalazi u važnoj točki svojeg razvoja, odnosno doživljava svojevrsnu transformaciju iz tradicionalnog upravljanja temeljenog na starim industrijama i ustaljenom razvoju u moderan, agilan grad koji svoj razvoj temelji na inovativnim tehnologijama i suradnji s građanima.

Ključnu ulogu u upravljanju razvojem Grada Osijeka imaju upravna tijela te ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe osnovane radi obavljanja javnih službi u Gradu Osijeku. U skladu sa zakonom, temeljem posebne odluke Gradskog vijeća, u 12 gradskih upravnih tijela u nadležnosti je ponajprije obavljanje poslova iz područja:

- uređenje naselja i stanovanje
- prostorno i urbanističko planiranje
- gospodarski razvoj
- komunalno gospodarstvo
- promet na svom području
- briga o djeci
- školstvo
- zdravstvo
- socijalnu skrb
- primarno-zdravstvena zaštita
- odgoj i obrazovanje
- kultura, tjelesna kultura i sport
- zaštita i unapređenje prirodnog okoliša
- održavanje javnih cesta
- izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju, te provedba dokumenata prostornog uređenja.

Grad Osijek obuhvaća područje naselja: Osijek, Brijest, Brijesće, Josipovac, Klisa, Nemetin, Podravlje, Sarvaš, Tenja, Tvrđavica i Višnjevac.

Kada je riječ o financijskim kapacitetima dionika razvoja Grada Osijeka, najveću ulogu igra proračun Grada Osijeka.

Od 2020. godine na proračune gradova u RH najveći utjecaj imala je pandemija COVID-19 koja je kroz globalno djelovanje stvorene recesije, snažno utjecala i lokalno. Rezultati promijenjenih okolnosti u sektorima gospodarstva osjetili su se kroz smanjeni priljev financijskih sredstava u gradski proračun s jedne strane, dok je s druge strane Grad Osijek odlučio proaktivno djelovati donošenjem mjera potpore i pružanjem financijske pomoći svim ugroženim sektorima i djelatnostima, što isto tako imalo utjecaj na proračun.

3. Vizija i misija

3.1. Vizija

Grad Osijek - grad zadovoljnih ljudi koji svoje potencijale ostvaruju u uvjetima održivog razvoja i solidarnosti, gospodarski usmjeren razvoju i implementaciji novih tehnologija, snažno sveučilišno i kulturno središte Osječko-baranjske županije i istočne Hrvatske, integriran u suvremene europske trendove.

3.2. Misija

Misija Grada Osijeka je pružanje sustavne potpore razvoju društveno-gospodarskog okruženja unaprijeđenjem prometne, gospodarske, komunalne, obrazovne, kulturne, sportske i druge potrebne infrastrukture, kao i potpora razvoju usluga koje poboljšavaju kvalitetu i sigurnost života svih stanovnika grada i prigradskih naselja.

Misija Grada Osijeka također je kontinuiran rad na poboljšanju uvjeta života sugrađana kroz kontinuiranu nadogradnju projekata urbane mobilnosti, zaštite okoliša, poboljšanja kvalitete socijalnih, obrazovnih, zdravstvenih i drugih javnih usluga. U području gospodarstva i poduzetništva, Grad Osijek je posvećen aktivnoj potpori poduzetništvu koje dovodi do pokretanja propulzivnih tvrtki, čuvanju postojećih i otvaranju novih i atraktivnih radnih mjesta. Misija grada Osijeka ima pozitivan utjecaj na demografske promjene i podizanje migracijskog trenda koji je od 1991. godine u silaznoj putanji.

4. Opis izazova i razvojnih potreba Grada Osijeka

Podaci korišteni u svrhu opisa izazova i razvojnih potreba Grada Osijeka u Provedbenom programu odnose se na stanje na dan 31. prosinca 2019. godine, osim u slučajevima kada su podaci isključivo bili dostupni za određeno prethodno razdoblje, poput podataka iz Popisa stanovništva, kućanstava i stanova iz 2011. godine.

4.1. Demografski trendovi

Smješten na sjeveroistočnom dijelu Republike Hrvatske u okviru Osječko-baranjske županije, Grad Osijek s površinom od 174,85 km² čini 4,1% županije. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz posljednjeg službenog popisa stanovništva 2011. godine Osijek broji 108.048 (naselju Osijeku živi 84.104 stanovnika) stanovnika, odnosno 35,41% ukupnog stanovništva županije i predstavlja najnaseljeniji dio županije¹ i 2,52% stanovnika RH. Od prvoga službenog popisa stanovništva 1857. godine stanovništvo bilježi kontinuiran porast sve do 1991. godine, kada je zabilježen i najveći pad broj stanovnika. Od 1991. godine, kada je Grad brojao 129.792 stanovnika pa do posljednjeg popisa stanovništva taj se broj smanjio za 16,75%. U spolnoj strukturi stanovnika nešto je više žena (54,08%) nego muškaraca (45,92%). U Osijeku je veći udio žena u ukupnom stanovništvu nego u RH (51,78%) i županiji (51,84%). Većina stanovnika prema narodnosti su Hrvati (86,58%) te potom s udjelom od 6,2% slijede Srbi. Većina stanovnika živi u naselju Osijek (77,83%). Prema popisu stanovništva iz 2011. udio mladog stanovništva do 19 godina u ukupnom stanovništvu bio je 19,80%, radno sposobnog stanovništva (od 15 do 64 godine) 68,41% te stanovnika starijeg od 60 godina 23,77%. Između dvaju popisa stanovništva smanjio se udio mladog stanovništva za 17,25% i udio radno sposobnog stanovništva za 1,72% te se udio stanovništva starijeg od 60 godina povećao za

¹ Izvješće o stanju u prostoru Grada Osijeka (2013.2017.) (Službeni glasnik Grada Osijeka 18/18.)

7,28%. Istovremeno stanovnici stariji od 60 godina čine više od polovine (52,62%) ukupnog broja stanovnika Osijeka s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti s potrebom za pomoć druge osobe. Prosječna starost stanovnika u Osijeku povećala se između dvaju popisa stanovništva s 39,5 godina 2001. na 41,9 godina u 2011. Prosječna starost stanovnika neznatno je viša od nacionalnog (41,2 godine) i županijskog (41,7 godina) prosjeka. Još dva pokazatelja starenja stanovništva u Osijeku jesu indeks starenja od 120,10% i koeficijent starosti od 23,80%. Prema navedenim pokazateljima Grad je zašao u proces starenja. Osijek prati negativne demografske trendove u RH. Stopa prirodnog prirasta 2019. godine u RH iznosila je 15.659 osoba, a u Osijeku 563 osobe. Negativno prirodno kretanje pokazuje i vitalni indeks, koji je iznosio 69,8 u RH i 59,3 u Osijeku. U čitavom promatranom razdoblju od 2015. do 2019. godine Osijek bilježi negativne demografske trendove. U 2019. u RH sklopljen je 19.761 brak. Stopa sklopljenih brakova iznosila je 4,9. Iste godine bilo je 5936 pravomoćno razvedenih brakova. Stopa razvedenih brakova iznosila je 1,5. Broj razvedenih brakova na 1000 sklopljenih u 2019. iznosio je 300,4. Iste godine u Osijeku sklopljena su 494 braka, a pravomoćno je razvedeno 207.

4.1.1. Migracija stanovništva

U razdoblju od 2015. do 2019. Osijek bilježi negativan migracijski saldo. Od ukupnog broja stanovnika koji su se odselili 2019., najveći broj odselio se u inozemstvo (37,47%), zatim u drugu županiju (26,05%) te druge gradove i općine u županiji (16,47%). Ostatak stanovnika koji su se te godine selili, preselio se u druga naselja unutar Grada. Od stanovnika koji su se iste godine doselili u Osijek, najviše ih se doselilo iz drugih gradova i općina unutar županije (29,60%). Osječko-baranjska županija druga je županija u RH prema broju odseljenih osoba u inozemstvo (7,6%) i broju odseljenih osoba u druge županije. Županija je 2019. godine imala i najveći negativni saldo ukupne migracije stanovništva u RH.

4.1.2. Obilježja kućanstava

Na području Osijeka 2011. godine bilo je 41.936 kućanstava. Kućanstva Grada čine 2,73% kućanstava RH i 37,81% županije. Broj privatnih kućanstava iznosio je 41.904 što je neznatno više nego 2001. godine (0,33%). Porastom broja samačkih kućanstava između dvaju popisa stanovništva za čak 21,38%, Osijek prati porast tog tipa kućanstava u RH (21,50%). Istovremeno raste i broj kućanstava koji broje devet, 10 i 11 članova, dok na nacionalnoj i županijskoj razini broj takvih kućanstava opada. Tako je 2001. kućanstava s 11 članova bilo devet, a 2011. godine 20. Najveći pad bilježe četveročlana kućanstva kojih je 2011. godine bilo 18,05% manje nego 2001. što je veći pad nego na nacionalnoj (13,53%) ili županijskoj razini (16,55%). Prema popisu stanovništva iz 2001. godine institucionalnih kućanstava u Osijeku bilo je 19, a 2011. taj broj raste na 30. Prema popisu stanovništva iz 2011. na području Osijeka bila su 51.123 stana što je 10,54% više nego 2001. Većina stanovnika Grada živi u stanovima u privatnom vlasništvu ili suvlasništvu (85,57%), a taj se broj između dvaju popisa stanovništva povećao za 8,23%. Na području Osijeka evidentirano je 22 beskućnika, a na području županije 25. Udio beskućnika Grada Osijeka u kućanstvima prema osnovi korištenja stambene jedinice iznosi 0,05% što je više od nacionalne razine (0,01%). Za usporedbu s tri najveća grada u RH udio beskućnika u kućanstvima prema osnovi korištenja u Splitu i Zagrebu iznosi 0,02%, a u Rijeci 0,04%.

4.2. Socijalna skrb i zdravstvo

4.2.1. Socijalna skrb

- Glavni izazovi u području socijalne skrbi očituju se u nedovoljnom broju javnih domova za stare i nemoćne što uzrokuje višegodišnje čekanje za ostvarenje mjesta u domu (po nekoliko godina).
- Nedovoljno povjerenja u privatne domove i upitna kvaliteta usluge (omjer cijene i kvalitete nije standardiziran). Nizak životni standard osoba treće dobi/ograničene socijalne usluge.
- Usporen proces de-institucionalizacije za sve ciljne skupine.
- Organizacije civilnog društva pružaju usluge pojedinim ciljanim skupinama zahvaljujući projektnom financiranju - apsolutno neodrživo u smislu kontinuiteta pružanja socijalnih usluga.
- Velik broj socijalnih usluga u smislu socijalne uključenosti se odvija na volonterskoj osnovi, provode ih organizacije civilnog društva sa upitnim financijskim i ljudskim kapacitetima.
- Nedostatak stalne koordinacije i suradnje organizacija koje pružaju slične/iste usluge.
- Postoji strategija borbe protiv siromaštva, ali upitna je provedba mjera (nedovoljno proračunskih sredstava u odnosu na potrebe) i usklađenost sa trenutnom situacijom.

Ostalo:

- Grad Osijek ima u okviru svog proračuna planirana sredstva za poboljšanje kvalitete socijalnih usluga, ali su one nedostatne.
- Sve je više ranjivih kategorija stanovništva koji se nalaze u socijalnoj potrebi (ili su na rubu siromaštva, ili su im neophodne dodatne socijalne usluge, ili nemaju dovoljno informacija o pružateljima socijalnih usluga).

Zaključak:

Grad Osijek ulaže znatno veća financijska sredstva od propisanih minimuma, no i dalje je izražena povećana potreba za pružateljima socijalnih usluga, dok se u praksi stječe dojam nedostatne sektorske i međusektorske suradnje potrebne za optimiziranje stanja i daljnje unaprjeđenje postojećih usluga.

Pozitivan pomak na području socijalne skrbi predstavlja novo pokrenuti program E-socijalnih kartica kroz koji se dostupnost socijalnih usluga za sve koji su u potrebi pojednostavljuje, te strukturno usustavljuje.

4.2.2. Zdravstvo

Glavni izazovi u zdravstvu postali su vidljiviji uslijed epidemije povezane s COVID-19:

- Otežan/ograničen pristup zdravstvenoj zaštiti - ograničene zdravstvene terapije, kontrole kroničnih bolesnika, specijalistički pregledi i odgođene planirane operacije, promjena prioriteta (sve je podređeno Covid epidemiji).
- Liste čekanja se nisu smanjile, a zakazani pregledi ili dijagnostički postupci odgođeni do daljnjeg - bez jasno definiranog vremena.
- Nedostatak stručnog kadra.
- Nedovoljan broj zdravstvenih timova (najviše u području dentalne medicine, zdravstvene zaštite predškolske djece, zdravstvene zaštite žena, nedostaju timovi u preventivno-odgojnim mjerama školske djece, itd).

- Zastarjela oprema, a novija oprema nedostatna za potrebe stanovništva.
- Financijska održivost zdravstvenog sustava u smislu kvalitete pružanja zdravstvenih usluga.
- Upitna dugoročna održivost zdravstvenog sektora (javni sektor financira više od 70% rashoda za zdravstvo, a to je i izazov održivosti javnih financija, posebno u kontekstu sve starijeg stanovništva).
- Starenje stanovništva uzrokuje dodatno povećanje udjela rashoda za javno zdravstvo (zahtjevnija zdravstvena skrb i dugotrajna skrb/palijativna skrb/hospiciji).
- Često prekoračenja proračunskih sredstava na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

Ostalo:

Izraženi javnozdravstveni problem grada Osijeka je velika brojnost i mobilnost komaraca u ljetnim mjesecima. Organizacija suzbijanja komaraca larvicidnim i adulticidnim tretiranjem nije urodila potrebnom učinkovitošću, djelom radi manjka potrebnih financijskih sredstava, no više radi nedovoljne suradnje jedinica lokalne samouprave u smislu koordiniranja i izvršavanja tretiranja što je rezultiralo nesrazmjerom financijskih i organizacijskih ulaganja grada Osijeka u odnosu s jedinicama lokalne samouprave s kojima dijelimo ovaj zajednički javno zdravstveni problem. Učinkovitost nije zadovoljavajuća općenito, a posebice gledajući omjer utrošenih financijska sredstava i broja komaraca preostalih nakon tretiranja.

Zaključak:

Model upravljanja zdravstvenim sustavom na nacionalnoj razini okvir je unutar kojega se djeluje i u lokalnoj sredini u smislu mogućnosti oblikovanja javnozdravstvenih i zdravstvenih usluga.

Lokalno je potrebno uložiti veće napore za kvalitativno i kvantitativno pojačanje stručnog kadra, naročito imajući u vidu planiranu izgradnju novog kliničko bolničkog centra u Osijeku.

4.3. Obrazovanje i tehnička kultura

4.3.1. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje (RPOO)

Glavni izazovi:

- Otežan/ograničen pristup RPOO - nedovoljno upisnih mjesta u vrtićima zbog nedostatne infrastrukture.
- Na području grada Osijeka još uvijek je uključenost u RPOO (oko 65% -70% djece starosti od šest mjeseci do šest godina) bila niža od EU cilja, a i od prosjeka RH (83% u 2019.).
- Liste čekanja - 268 djece ostalo neupisano u ovoj predškolskoj godini.
- Nedostatak stručnog kadra - nedovoljan broj odgojitelj(ic)a - MZO planira premostiti zapošljavanjem učitelja razredne nastave koji će se prekvalificirati uz rad.
- Zastarjela oprema i didaktički materijali u vrtićima.
- Socijalna isključenost djece kojima je otežan pristup RPOO-u i teže uključivanje u društvo u kasnijoj dobi.
- Nedovoljno vrtića s organiziranim smjenskim radom.

Ostalo:

Grad Osijek unutar Proračuna planira sredstva potrebna dizanju razine kvalitete ranog odgoja i obrazovanja te ostalih povezanih usluga (pomoćnici djeci s teškoćama npr.). S obzirom da je planirani iznos u konačnici nedostatan, usmjeren je rješavanju potreba apliciranjem na moguće EU fondove (smjenski rad više vrtića, uključivanje djece iz ranjivih skupina u RPOO).

Zaključak:

Kao doprinos demografskim mjerama nužno je osigurati pristup ranom predškolskom odgoju i obrazovanju za svako dijete. Relevantna međunarodna istraživanja (PISA, TIMSS) na kojima se temelje Zaključci Vijeća EU o RPOO, nedvojbeno pokazuju da je RPOO temelj cjeloživotnog učenja.

Kvalitetan RPOO izuzetno je važan za razvoj djeteta, pogotovo za povećanje akademskih postignuća i vjerojatnosti nastavka obrazovanja tijekom cijelog života.

Također je važan i za razvoj socijalnih vještina, a uključenost u RPOO značajno doprinosi socijalnoj uključenosti djece.

EK potiče razvoj programa institucionalnog RPOO-a, prepoznavši njegovu važnost u utjecaju na smanjenje stope ranog napuštanja školovanja, stope socijalne isključenosti djece iz marginaliziranih skupina i obitelji u nepovoljnom položaju, ali i za mogućnosti razvoja svih dječjih potencijala, uz veću mogućnost zapošljavanja roditelja uslijed mogućnosti osiguranja primjerene skrbi za djecu predškolskog uzrasta. Cilj je nastojati doseći barem barcelonske ciljeva EU (33% djece jasličke i 90% djece vrtićke dobi obuhvaćeno RPOO-m), a potom cilj Europskog prostora obrazovanja (98% djece između treće godine i polaska u OŠ obuhvaćeno RPOO-m).

4.3.2. Osnovno školstvo

Glavni izazovi:

- Nedovoljni prostorni uvjeti za prelazak škola na jednosmjensku nastavu.
- Nedostatak stručnog kadra - nedovoljan broj stručnih suradnika u školama, posebice edukacijskih rehabilitatora i psihologa, sporo odobravanje novog zapošljavanja od MZO-a.
- Nedostatak stručnog kadra za provedbu EU projekata u cilju poboljšanja materijalnih uvjeta škola.
- Dijelom zastarjela oprema i didaktički materijali zbog nedostatka sredstava, posebice IT oprema i programi/aplikacije.
- Nedovoljna financijska sredstva za ulaganja iznad minimalnog standarda - upućenost na individualne napore svake pojedine škole.
- Slabi rezultati učenika prema nalazima relevantnih međunarodnih istraživanja (PISA, TIMSS).

Ostalo:

Grad Osijek u okviru Proračuna planira sredstva za poboljšanje kvalitete odgoja i obrazovanja te ostalih povezanih usluga (pomoćnici u nastavi, produžni boravak). Budući da je planirani iznos u konačnici nedostatan, Gradska uprava rješavanje te situacije planira kroz apliciranje na dostupne EU fondove, usmjerena na implementaciju sustavnih i dugoročno kvalitetnih rješenja (nasuprot npr. čestoj izmjeni pomoćnika zbog privremenog zapošljavanja i prekida u njemu).

Zaključak:

Nužno je unaprijediti prostorne i didaktičke (oprema) uvjete u svim školama na području grada Osijeka, te poraditi na osiguranju potrebnog kvalitetnog i motiviranog nastavnčkog kadra kako bi se postigla veće razina kvalitete nastave te prostornih i pedagoških uvjeta obrazovanja u njima kroz dogradnje prostora za omogućavanje jednosmjenske/cjelodnevnog nastave te bolje stručne kapacitiranosti i opremljenosti školskih ustanova.

Time će se omogućiti veći broj sati nastave podići razina znanja i kompetencija učenika pri relevantnim međunarodnim istraživanjima (PISA, TIMSS).

4.3.3. Tehnička kultura

Glavni izazovi:

- Nedovoljni prostorni uvjeti za izvođenje svih programa za sve zainteresirane.
- Dijelom zastarjela oprema i didaktički materijali zbog nedostatka sredstava, posebice IT oprema i programi/aplikacije.
- Nedostatak stručnog kadra za provedbu EU projekata u cilju poboljšanja materijalnih uvjeta.
- Nedovoljna financijska sredstva za ulaganja iznad minimalnog standarda - upućenost na individualne napore.

Ostalo:

Grad Osijek u okviru Proračuna planira sredstva za poboljšanje kvalitete tehničke kulture svjestan da su ona u ukupnosti nedostatna, stoga se dio se potreba i problema planira rješavati apliciranjem na dostupne EU fondove. I u ovome dijelu se nastoji iznaći sustavna i dugoročno kvalitetna rješenja (nasuprot neizvjesnosti nastavka ili daljeg razvoja planiranih programa).

Zaključak:

Nužno je unaprijediti prostorne, financijske i didaktičke (oprema i potrošni materijal za rad radionica) uvjete Doma tehnike te pronaći održivi model kvalitetnijeg i primjerenijeg financiranja ovih programa. Potrebno je poraditi na unaprjeđenju suradnje s ostalim ustanovama i organizacijama civilnog društva koje imaju značajna iskustva u pripremi i provedbi EU projekata (npr. FERIT, Elektrotehnička i prometna škola Osijek, udruge IRIM, Breza i sl.).

4.4. Kultura

Problemi i potrebe u kulturi vezani su uz nedostatak financijskih sredstava za sufinanciranje većeg broja aktivnosti i programa i u većem opsegu, zastarjelu infrastrukturu i opremu, nedostatak kapaciteta za povlačenje sredstava kod ustanova kojima je osnivač Grad Osijek, nedostatak umrežavanja i zajedničkog rada ustanova, udruga i organizacija kao i slabu prepoznatljivost neprofitnog sektora i važnost njegovog doprinosa ekonomiji, društvu, zdravlju i podizanju kompetencija, nedostatak prostora koji bi bio uvjetan za rad brojnih udruga, završetak koncertne dvorane te otvorenje potpuno nove, treće kazališne scene u gradu, poput kazališta za mlade, odnosno alternativne scene.

Prisutna je potreba za unaprjeđenjem tehnologije i infrastrukture radi omogućavanja kvalitetnijeg rada kulturnih institucija, odnosno nedovoljan prostor i uvjeti za rješavanje problema čuvanja fundusa (posebice u muzejima i kazalištima).

Glavni izazovi:

- Nedostatak prostora za nesmetano odvijanje aktivnosti udruga/ustanova.
- Mogućnost revitalizacije starih i zapuštenih objekata koji bi se stavili u funkciju kulture ili izgradnja novih objekata što zahtjeva znatna financijska ulaganja.
- Nedovršena koncertna dvorana Kulturnog centra Osijek kojom bi upotpunili potrebe za izvođenjem koncertne i kazališne produkcije.
- Rješavanje problema dodatnog koncertnog klavira u gradu Osijek.
- Osamostaljivanje i potpuno fizičko razdvajanje javne/narodne funkcije od sveučilišne/znanstvene čime bi Grad Osijek dobio samostalnu gradsku knjižnicu.
- Rekonstrukcija zgrade HNK, rješavanje zamjenskog prostora tijekom planirane rekonstrukcije za redovno poslovanje HNK u Osijeku.

- Potreba za obnovom tehnike i gledališta u Dječjem kazalištu Branka Mihaljevića u Osijeku.
- Usustaviti i planirati dijelove brendiranja grada Osijeka s područja kulture.

Problemi s kojima je suočena kultura postali su vidljiviji uslijed epidemije povezane s COVID-19, a to su:

- Otežan/ograničen/ukinut pristup kulturnim programima i aktivnostima (negativni učinci pandemije vidljivi su u brojnim aspektima rada kulturnog sektora, zatvaranjima i/ili prilagodbama prostora, otkazivanju i/ili odgađanju aktivnosti, prekidu suradnji i dr.).
- Sve veća gospodarska kriza uvjetuje sve manje novca za kulturu.
- Nedostatak regionalne, nacionalne i međunarodne suradnje.
- Nedostatak stručnog kadra.
- Zastarjela oprema, a novija oprema nedostatna za potrebe stanovništva.
- Nepostojanje nezavisne kazališne scene.
- Nedovoljno razvijen kulturni management.
- Nedostatak koordinacije kulturnih aktivnosti i događanja.

Svrha Strategije kulturnog razvitka jest osnaživanje i rast umjetnosti i kulture, ali i doprinos razvoju kreativnih industrija u gradu Osijeku tijekom predstojećeg razdoblja kako bi se poboljšala kvaliteta života građana, doprinijelo regionalnom razvoju te osigurala međunarodna prepoznatljivost umjetnosti, kulture i kreativnih industrija grada Osijeka.

Postojanje lokalnog strateškog dokumenta u kulturi grada Osijeka je smjernica svim budućim prijaviteljima projektnih aktivnosti prema EU fondovima i ostalim provedbenim tijelima.

U 2022. u planu je donošenje nove Strategije kulturnog razvitka grada Osijeka.

Ostalo:

Najveći izazov jest prepoznavanje kulture kao jednog od bitnih pokretača gospodarskog razvitka grada Osijeka, točke okupljanja raznih industrija kojima kultura može biti podloga ili dodana vrijednost njihovim izvornim djelatnostima.

Osiguravanje prostora slobodomislećim pojedincima iz kulturnog sektora kao i brojnim udrugama da ostvare pomake na kulturnoj mapi grada i svoje potencijale pretoče u zajednički cilj kulturnog i općeg razvitka grada u kojem živimo. Novi uvjetni prostori za kontinuirano jačanja nezavisne kulturne scene.

Osmišljavanje projekata koji će suradnjom s drugim dionicima povući dodatna sredstva iz europskih izvora.

Zaključak:

Raditi na osiguranju preduvjeta za kvalitetniju provedbu kulturnih sadržaja, od infrastrukturnih ulaganja do stručne i kadrovske podrške. S ciljem boljeg sagledavanja problema i osiguravanja preduvjeta za suradničke projekte iz područja kulture nužno je osnivanje neformalne platforme, odnosno saveza udruga iz područja kulture. Isto tako nužno je ojačati suradnju organizacija civilnog društva i javnog sektora kako bi potaknuli bolje upravljanje u kulturi. Nužnost je jačati suradnju i povezanost s odgojno-obrazovnim ustanovama, turističkim zajednicama, informiranjem kroz medijske i druge platforme, ali i kulturne institucije iz ostatka RH i inozemstva.

Grad Osijek s povijesnom tradicijom srednjoeuropskog grada, zaslužuje značajan dio vlastite promidžbe, svoj kulturni identitet i raznolikost temeljiti na kvalitetnoj realizaciji kulturne politike.

4.5. Sport

Dugoročna politika razvoja sporta omogućit će gradu Osijeku promoviranje u kvalitetnu sportsku sredinu koja će djeci i mladima osigurati optimalne uvjete za bavljenje tjelesnom aktivnošću i sportom, podići kvalitetu življenja, omogućiti očuvanje i unaprjeđenje zdravlja svojim građanima, a talentiranim sportašima omogućiti ispunjavanje njihovih potencijala i darovitosti za postizanjem što boljih sportskih rezultata na svim razinama natjecanja.

4.5.1. Sportska infrastruktura

- Izgrađenost, održavanje, opremljenost, dostupnost i kvaliteta sportske infrastrukture uvjetuju daljnji razvoj sport.
- Postojeća sportska infrastruktura u Gradu Osijeku su građevine, prostore i površine uređenih sa svrhom provođenja sportskog treninga ili natjecanja, nastave tjelesne i zdravstvene kulture, sportske rekreacije ili igre. Uglavnom su javne je namjene i u vlasništvu Grada Osijeka, a najveći je broj sportskih građevina smješten uz obrazovne institucije, dok je dio pod upravljanjem drugih pravnih osoba.

4.5.2. Stručni kadrovi u sportu

- Stručne kompetencije trenera najvažniji su preduvjet za kvalitetan stručni rad o rekreativnom ili profesionalnom bavljenju sportom ili tjelesnom aktivnošću.
- Uloga trenera je veoma važna osobito kada se govori o ostvarenju vrhunskih sportskih rezultata koji po značaju nadilaze sami sportski uspjeh i imaju ekonomski, društveni, kulturološki pa i povijesni značaj.
- U području rada sportskih trenera u Hrvatskoj postoji značajan prostor za unaprjeđenje cijeloga sustava u vidu adekvatne financijske potpore i profesionalizaciji trenerskoga posla.

4.5.3. Športske aktivnosti

- Sredstva se osiguravaju u proračunu namijenjena za sufinanciranje sportskih aktivnosti na području grada, odnosno Programa javnih potreba u sportu na području Grada Osijeka.
- Natjecateljski sport na području Grada Osijeka obuhvaća sve tri razine - vrhunski, kvalitetan i neselektivan natjecateljski sport. Na području Grada Osijeka registrirano je 467 aktivnih udruga građana koje djeluju u području sporta, od kojih je 192 učlanjeno u Zajednicu športskih udruga Grada Osijeka, od čega je 127 sportskih klubova.
- Školski sport u gradu Osijeku podijeljen je na sport u osnovnim i u srednjim školama. Učenici osnovnih škola sudjeluju u programima Univerzalna sportska škola te program Vježbaonica koji se financiraju od strane Hrvatskog školskog sportskog saveza. Voditelji su isključivo učitelji/nastavnici tjelesne i zdravstvene kulture zaposleni u toj školi s mogućnošću suradnje s ostalim nastavnicima iz drugih predmeta te vanjskim suradnicima školskog sportskog društva, roditeljima, klubovima.
- U programe tjelesnog vježbanja, zdravstvene aktivnosti i sportske rekreacije potrebno je ulagati više sredstava i napora radi niza dobrobiti koje ona nosi kako pojedincima, tako i na razini velikih sustava - javnozdravstvenih, pa i ekonomskih učinaka. U gradu Osijeku kao krovna udruga sportske rekreacije djeluje Gradski savez za sportsku rekreaciju „Sport za sve“ Osijek.

Zaključak:

Razvoj sportskih rezultata u velikoj mjeri ovisi o kvantiteti i kvaliteti trenerskog kadra. Perspektiva se mora osigurati povećanjem broja profesionalnih trenera kroz zapošljavanje u klubovima. Potrebno je povećati udio prihoda kako bi zadržali udio javnih sredstava od 30% i ostvarili cilj povećanja broja djece i mladih sportaša te veterana i rekreativaca. Uspostavom zadovoljavajuće razine vrednovanja vrhunskih sportaša omogućujemo afirmaciju, a dijelom i stimulaciju vrhunskog sporta u Osijeku. Pored Pannonian Challenge, Svjetskog kupa u gimnastici Grand prix Osijek i Osječkog Ferivi polumaratona potrebno je potaknuti i financijski potpomoći održavanje drugih sportskih događanja koji imaju potencijal internacionalne razine. Kao prateće djelatnosti treba uspostaviti sportske ambulante i dijagnostičke centre. Provoditi aktivnosti rekreativnog i ciljanih sportova kojima će se u sportske aktivnosti uključiti više osoba sa invaliditetom i umirovljenika.

4.6. Gospodarstvo

Izazovi s kojima se susreću poduzetnici i svi čimbenici u području gospodarstva:

- Poduzetnici početnici susreću se s nizom poteškoća pri pokretanju poslovanja, postoji nedovoljna informiranost poduzetnika početnika, potreba za umrežavanjem i osiguranjem kvalitetnog prostora za početak poslovanja.
- Manjak prostora za rad i širenje uz potrebu za potpunom infrastrukturom kod poduzetnika koji više nisu kategorija poduzetnika početnika i imaju jaku potrebu za ekspanzijom poslovanja.
- Nedostatak vremena, globalizacija, Covid-kriza, brzi rast tehnologija imaju za potrebu jačanja digitalizacije svih usluga koje javni sektor pruža poduzetnicima, digitalizacija u nekim dijelovima tek započinje.
- Nedovoljna informiranost i educiranost poduzetnika.
- Nedovoljna promocija lokalnih poduzetnika, nedostatak kvalitetnog brendiranja.

Zaključak:

Potrebno je podupirati razvoj poduzetnika početnika kroz osiguravanje poslovnog prostora i pružanje poslovnih i drugih usluga u najkritičnijim fazama razvoja poduzeća i na taj način aktivno podupirati gospodarski razvoj područja i smanjenje nezaposlenosti u regiji. Pojačati ulogu poduzetničkih inkubatora i osigurati dodatni prostor za početak poslovanja poduzetnicima početnicima.

Osigurati ulaganja u širenje poslovnih zona s potpuno opremljenom infrastrukturom gdje je prioritet jačanje konkurentnosti i širenje poduzetnika koji više nisu kategorija poduzetnika početnika i kreću u osvajanje novih tržišta.

Nužno je uvođenje digitalizacije koja predstavlja poseban segment modernog poduzetništva koja je pod utjecajem globalizacije i drugih faktora postala nužna za gospodarski rast. Žurno treba digitalizirati procese u javnim upravama kojim će se skratiti vrijeme davanja usluga poduzetnicima. U poslovanju je iznimno važna brza i točna fluktuacija novih informacija kako bi poduzetništvo stalno bilo konkurentno i u korak s vremenom. Potrebno je organizirati stručne konferencije, kontinuirano umrežavati znanstvenu zajednicu, javnu upravu i poduzetnike radi kvalitetnijeg korištenja informacija.

Potrebno je poduprijeti promociju lokalnog gospodarstva putem sajмова, dodatnog sufinanciranja izrade potrebnih marketinških alata - web stranica, oglasa i promocije na medijskim i drugim platformama. Mogućnost sustavne potpore može se definirati izradom planskog dokumenta koji bi obuhvaćao smjer rasta, razvoja, promocije i u konačnici brendiranja poduzetništva grada.

4.7. Zaštita okoliša i kvaliteta života

4.7.1. Zrak

Kvaliteta zraka u gradu Osijeku prve je kategorije za sumporov dioksid, dušikov dioksid, ugljikov monoksid, benzen i prizemni ozon te druge kategorije za lebdeće čestice frakcije 10 mikrona (PM10). Druga kategorija kvalitete zraka za PM10 bila je posljedica prekoračenja granične vrijednosti za dnevne koncentracije PM10. Kao izvori onečišćujućih tvari identificirani su promet i mala kućna ložišta, a zbog svog zemljopisnog položaja područje grada Osijeka značajno je izloženo i utjecaju prekograničnog onečišćenja zraka.

Temeljem navedenog, nužno je provoditi mjere poboljšanja kvalitete zraka, a koje će utjecati na smanjenje onečišćenja iz prometa i malih kućnih ložišta te nadzirati, ukoliko je moguće, prekogranične emisije onečišćujućih tvari.

Sukladno svojim zakonskim obvezama Grad Osijek donio je Program zaštite zraka Grada Osijeka za razdoblje 2021.-2024., a u izradi je i Akcijski plan poboljšanja kvalitete zraka Grada Osijeka 2021.-2024. U razdoblju koje slijedi bit će nužno provoditi mjere propisane navedenim dokumentima, a za što će bit nužno iznaći dodatna financijska sredstva.

4.7.2. Klimatske promjene

Smanjenje i/ili uklanjanje negativnog antropogenog utjecaja na klimatske promjene predstavlja jedan od najveći izazova današnjice. Izazovi koji se postavljaju pred Grad Osijek su povećanje prosječne godišnje temperature te uslijed toga prilagodba ekstremnim klimatskim uvjetima, ali i potencijalnom širenju bolesti uvjetovanih ekstremnim uvjetima.

Grad Osijek je u prethodnom razdoblju donio Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Grada Osijeka, kao i Akcijski plan energetske i klimatske održivog razvitka, a u izradi su Studija i Strategija zelene infrastrukture Grada Osijeka za čiju će se provedbu mjera morati osigurati dodatna sredstva. Za ove će mjere biti moguće iskoristiti i sredstva Europskog zelenog plana.

4.7.3. Otpad

Za potrebu rješavanja problema otpada nužan je daljnji nastavak razvoja sustava gospodarenja otpada Grada Osijeka. Potrebna su dodatna ulaganja u opremu za gospodarenje otpadom, kao i u sanaciju ranije zatvorenih te zatvaranje i sanaciju postojećih odlagališta otpada na području grada Osijeka. U predstojećem razdoblju bit će potrebno i proširenje kapaciteta - nadvišenje odlagališta otpada Lončarica Velika. Potrebno je razmotriti mogućnosti energetske uporabe otpada na području grada te izgradnje sortirnica za pojedine frakcije otpada.

Zaključak:

Potrebno je održavanje i monitoring saniranih odlagališta, sanirati otvorena odlagališta te pratiti i provoditi mjere poboljšanja kvalitete zraka. Također treba razvijati kompletan sustav gospodarenja otpadom te pratiti i provoditi mjere energetske i klimatske održivog razvitka.

4.8. Komunalna infrastruktura i mjesna samouprava

4.8.1. Komunalna infrastruktura

- Gradnjom javnih, društvenih, (pred)školskih i sportskih zgrada, zgrada kulturne, zdravstvene, stambene, socijalne i druge namjene unaprjeđuje se kvaliteta stanovanja i življenja na prostoru Grada Osijeka te se podiže razina i standard prometne i komunalne infrastrukture gradnjom prometnih i infrastrukturnih građevina uvažavajući rastuće standarde zaštite okoliša i održivog gospodarenja energijom i otpadom.
- Cestovnu mrežu grada Osijeka karakterizira velika izduženost grada u smjeru istok - zapad (uz tok rijeke Drave u dužini od cca 20-tak kilometara), u odnosu na smjer sjever - jug. Negativan utjecaj ima postojeća željeznička mreža. Trasa regionalne željezničke pruge usporedna je s rijekom Dravom i ide kroz gradsko tkivo, a međunarodne pruge prolaze kroz uži centar grada u smjeru sjever jug. Nedovoljan je broj deniveliranih križanja te su prisutne značajne poteškoće i česti zastoji i ograničena je povezanost s vanjskom (prigradskom) cestovnom mrežom. Kako je Gundulićeva ulica jedina ulica koja dvosmjerno povezuje istočni i zapadni dio grada (glavna uzdužna veza - spojnica Ulice J. J. Strossmayera i Vukovarske ulice), a Županijska ulica nosi glavni poprečni promet u/iz centra grada, spuštanje rampe u Ulici sv. L. B. Mandića dovodi do blokade prometa šireg centra grada te je stoga i pokrenuta njena rekonstrukcija izgradnjom podvožnjaka. U sklopu rekonstrukcije grade se dva mosta (cestovni i željeznički), intrazonske ceste s priključnim prometnicama i potrebna infrastruktura (pješačke i biciklističke staze, javna rasvjeta te sanitarno-fekalna i oborinska kanalizacija) što je sufinancirano iz sredstava Kohezijskog fonda. Navedena izgradnja radi se prvenstveno zbog toga što je Ulica sv. L. B. Mandića najopterećenija transverzala, ulazno-izlazna ulica iz Osijeka u smjeru Čepina i Đakova.
- Pojedini (rubni) izgrađeni dijelovi gradskog područja nisu adekvatno infrastrukturno i komunalno opremljeni te se sukladno potrebama za iste izrađuje projektna dokumentacija kako bi se izgradnjom/rekonstrukcijom istih postigao potreban standard i ravnomjerna kvaliteta življenja u svim područjima grada.
- Promet u mirovanju reguliran je uglavnom javnim parkiralištima od kojih je jedan dio u sustavnu naplate te garažama. S obzirom na neprekidni porast potreba za automobilom, postojeća prometna mreža gradskih ulica ne zadovoljava prometnu potražnju, kao ni potrebe prometa u mirovanju. Izgradnja prometnih površina za promet u mirovanju ograničena je prostornim mogućnostima. Povećanjem broja parkirališnih površina djelomično se zadovoljava potražnja za parkiralištima u pojedinim kritičnim zonama.
- Grad Osijek je prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu („Narodne nove“ br. 68/18, 110/1/1 i 32/20) vlasnik komunalne infrastrukture javne rasvjete (JR). Javna rasvjeta su građevine i uređaji za rasvjetljavanje nerazvrstanih cesta, javnih prometnih površina na kojima nije dopušten promet motornim vozilima, javnih cesta koje prolaze kroz naselje, javnih parkirališta, javnih zelenih površina te drugih javnih površina školskog, zdravstvenog i drugog društvenog značaja u vlasništvu Grada Osijeka. Grad Osijek je, prema navedenom zakonu, dužan održavati i upravljati postojećem JR te prema potrebi graditi novu. U 2021. Grad Osijek je putem Ugovora o pružanju energetske usluge (ESCO) modernizirao 90% JR zamjenom starih rasvjetnih tijela novim energetski učinkovitim na bazi LED-a.
- Glavne potrebe u području JR su implementacija sustava za upravljanje i kontrolu rada kroz koncept SMART CITY-a na dijelu postojeće i buduće nove JR na lokacijama na kojima ona nije adekvatno riješena.

- Glavni izazovi JR pronalazak načina i rješenja upravljanja i kontrole JR na način da se ispune svi zahtjevi maksimalne uštede energije i zaštite od svjetlosnog onečišćenja. Grad Osijek počeo je koristiti aplikaciju za upravljanje, održavanje i planiranje JR baziranu na GIS podacima koja će u budućnosti omogućiti razvoj načina i rješenja upravljanja i kontrole JR unutar koncepta SMART CITY-a i IoT-a.

Zaključak:

Novom izgradnjom javnih i društvenih sadržaja unaprijedit će se kvaliteta života građana, kvalitetno povezati sve dijelove grada primjerenom prometnom infrastrukturom - kolnici, nadvožnjaci, podvožnjaci, biciklističke i pješačke staze uz kvalitetnu prometnu regulaciju. Sve javne površine planira se opremiti sa energetske učinkovitim i pametnom javnom rasvjetom vodeći računa o svjetlosnom onečišćenju.

4.8.2. Komunalno gospodarstvo i promet

Glavni izazovi u području komunalne razvijenosti i prometa su:

- Zastarjeli i nedovoljno održavan otvoreni sustav oborinske odvodnje u svim naseljima, kao i potreba izgradnje zatvorenog sustava u istima.
- Potreba uklanjanja starih stabala i sadnja novih u svim dijelovima Grada, kao i potreba izgradnje novih parkova i sadržaja za slobodno vrijeme.
- Zastarjela dječja igrališta koja svojim brojem zadovoljavaju potrebe građana, ali ne i svojom opremljenošću i usklađenošću sa suvremenim trendova. Potrebno je smanjiti broj, a preostala osuvremeniti, dodati nove sadržaje i prilagoditi suvremenim sigurnosnim standardima.
- Nedovoljan broj parkirnih mjesta na području naselja Osijek i potreba izgradnje novih nadzemnih i podzemnih parkirališta, posebice u neposrednoj blizini povijesne jezgre Tvrđe, u kojoj će nakon rekonstrukcije promet biti umanjen na najmanju moguću mjeru.
- Održavanje gradskih prometnica.
- Održavanje javnih i zelenih površina.
- Održavanje javne rasvjete.
- Zemljopisni i urbanistički položaj grada pretpostavlja biciklističku povezanost svih dijelova grada i prigradskih naselja, stoga je potrebno izgraditi dodatne kilometre biciklističkih staza, a posebice uvođenjem usluga javnih bicikala te već postojeće usluge korištenja romobila.
- Pojačati edukativne i kontrolne aktivnosti vezane uz provedbu komunalnog reda vezanih uz držanje domaćih životinja, naročito u slučajevima držanja istih u gospodarske svrhe.
- Potrebno je regulirati nadležnosti na javnim kupalištima i na njima dopuniti sadržaje.
- Jačanje kapaciteta, spremnosti i opremljenosti vatrogasnih društava na području grada Osijeka.

4.8.3. Mjesna samouprava

- Mjesna samouprava u Gradu Osijeku kvalitetno je uređena, zadovoljava potrebe građana i adekvatno reagira na sve njihove inicijative i prijedloge.
- Suradnja s gradskom upravom je na iznimnoj razini, inicijative vijeća uzimaju se u obzir i čim se ispune uvjeti iste se realiziraju.
- Treba uzeti u obzir proračunske okolnosti, te u skladu s rastom istih bilo bi poželjno povećavati i sredstva koja se izdvajaju za programe prioriteta mjesnih odbora i gradskih četvrti.

- Također, bilo bi poželjno i osigurati u svakom mjesnom odboru i gradskoj četvrti tajnika u punom radnom vremenu.

Zaključak:

Potrebno je analizirati stanje postojeće komunalne infrastrukture, utvrditi manjkavosti i pripremiti program obnove prema prioritetima u suradnji s mjesnom samoupravom. Potrebno je nastaviti održavati postojeće zelene infrastrukture i planirati nove zelene površine, te planirati nova i održiva parkirana mjesta. Također nužno je analizirati sigurnost i opremljenost dječjih igrališta te obnoviti ista sukladno suvremenim standardima.

4.9. Prostorno i urbanističko uređenje i upravljanje imovinom

Prostor Grada Osijeka njegovo je temeljno dobro, a svako djelovanje u tom prostoru ima bitno značenje za korisnika istoga. U prvi plan mora doći javni prostor, javni interes, potreba izgradnje javnih sadržaja i prostora, na način koji će i dalje Osijek činiti Osijekom tj. sačuvati njegove povijesne i urbanističko arhitektonske vrijednosti i na bazi tog naslijeđa stvoriti nove. Identitet Grada Osijeka kao pametnog grada i grada u prirodnom zelenom okruženju, kao grada niske pretežno blokovske izgradnje, kao upravnog i kulturnog regionalnog centra mora biti vodilja djelovanja u prostoru.

U proteklom periodu prisutna je stagnacija u izradi prostornih planova, što je proces koji se hitno mora ubrzati, tim prije što se očekuje jača gospodarska aktivnost i općenito nastavak intenziviranja izgradnje i/ili rekonstrukcija građevina ili prostora koja mora biti planski usmjeravana. Na taj način će i stanovnici i investitori imati veću pravnu i prostornu sigurnost jer će potencijalne lokacije biti planski pripremljene, znati će se što se može graditi u neposrednom okruženju lokacije, prostor će biti kapacitiran vezano uz planirane sadržaje i na osnovu postojeće i/ili planirane infrastrukture.

Dobro i kvalitetno prostorno plansko planiranje prate imovinsko-pravna rješavanja odnosno postupanja neophodna za stvaranje pretpostavki, koja osiguravaju opisani daljnji razvoj Osijeka i to osmišljavanjem dugoročnih ciljeva i smjernica za upravljanje i raspolaganje imovinom u vlasništvu Grada Osijeka. Jedan od izazova u ostvarivanju ovog cilja jest i ekonomično i učinkovito upravljanje/raspolaganje gradskom imovinom odnosno građevinskim zemljištima u vlasništvu Grada Osijeka koji mora odgovoriti na izazove stvaranja urbanog identiteta Osijeka. Raspolaganje imovinom podrazumijeva sklapanje pravnih poslova čija je posljedica prijenos, otuđenje ili ograničenje prava vlasništva u korist druge pravne ili fizičke osobe, kao što su prodaja, osnivanje prava građenja, osnivanje prava služnosti, zakup građevinskog zemljišta, zamjena građevinskog zemljišta, darovanje građevinskog zemljišta i razvrgnuće suvlasničke zajednice.

Urbana regeneracija postiže se i izgradnjom gradske infrastrukture i poduzetničkih zona, ali i provođenjem projekta socijalne stanogradnje (izgradnja socijalnih stanova) koja odgovara na postulate suvremene socijalne politike koja uključuje građane slabijeg imovinskog statusa na način da im se osiguravaju stanovi za život.

Prva je pretpostavka provedbe svakog projekta i investicije, uređeno stanje katastra i zemljišnih knjiga, a upravo su neriješeni imovinsko-pravni odnosi temeljna prepreka provedbi projekata i realizaciji investicija i daljnjeg razvoja Osijeka.

Uočene probleme u prostoru u budućnosti smanjiti ili anulirati provođenjem odgovarajućih prostorno-planskih mjera: donošenjem prostornih planova, nove Odluke o komunalnom redu, kao i Odluke o raspolaganju i upravljanju građevinskim zemljištem koje su bitna za izgled Grada Osijeka i ponašanje u njemu te ostalih akata koji su u nadležnosti Grada Osijeka.

Mjere i aktivnosti koje će pridonijeti prostornom uređenju Grada:

- Nastavak izgrađivanja osnovnog identiteta grada Osijeka kao pametnog Grada po mjeri čovjeka u prirodnom zelenom okruženju.
- Sačuvati povijesne urbanističko-arhitektonske i općenito kulturne vrijednosti Osijeka i na bazi tog naslijeđa stvoriti nove.
- Prostorno uređenje bazirati na načelima održivog razvoja i očuvanja okoliša, kako bi se sačuvali prostorni potencijali za buduće generacije.
- Intenziviranje izrade i donošenja prostornih planova u utvrđenim rokovima.
- Ravnomjerno razvijanje svih naselja na području Grada Osijeka i svih dijelova Osijeka.
- Pri prostornom planiranju i uređenju ne koristiti imovinsko-pravne odnose kao odlučujući argument nego propisivati uvjete i načine gradnje koji su najbolji za pojedini prostor ili lokaciju.
- Intenziviranje aktivnosti vezanih uz prioritetnu izgradnju i uređenje pojedinih poteza i pojedinačnih lokacija, izgradnju infrastrukture i sl.
- Afirmirati prostorno planiranje i uređenje u javnosti stvaranjem pozitivnog ozračja, budući da sadašnji, dijelom negativni, odnosi proizlaze iz neprimjerene izgradnje vidljive u prostoru.
- Izraditi Strategiju gospodarenja i upravljanja nekretninama u vlasništvu Grada Osijeka kojom se želi osigurati ekonomski svrhovito, učinkovito i transparentno upravljanje imovinom Grada Osijeka, uz očuvanje i pronalaženje optimalnih rješenja za Grad pri upravljanju i raspolaganju imovinom.
- Ustrojiti evidencije nekretnina u vlasništvu Grada Osijeka: građevinskih zemljišta, stanova i poslovnih prostora.
- Osigurati dostatna financijska sredstva u Proračunu Grada Osijeka za provedbu postupaka imovinsko-pravnih rješavanja potrebnih za provedbu kvalitetnog prostornog uređenja Osijeka.

Zaključak:

Prostornom planiranju i uređenju grada Osijeka potreban je strateški okvir na kojem bi se temeljile sve intervencije u prostoru. Potrebno je uvesti svrhovit i učinkovit sustav upravljanja imovinom te kvalitetnije i optimalnije upravljati imovinskim resursima grada Osijeka.

4.10. Ključni izazovi budućeg razvoja

- Pozitivni demografski trendovi i migracijski saldo.
- Unaprijeđene i optimizirane socijalne usluge.
- Učinkovita i suvremena zdravstvena i javnozdravstvena usluga.
- Dovoljno izgrađeni i opremljeni prostorni i stručni kapaciteti u sustavima institucionalnog i vaninstitucionalnog odgoja, obrazovanja i usavršavanja.
- Osnaživanje i rast umjetnosti, kulture i kreativne industrije u svrhu poboljšanja kvalitete života građana.
- Povećati uključenost svih dobnih skupina u sve kategorije sportskih aktivnosti uz primjerenu i dostatnu prateću infrastrukturu.
- Omogućiti kvalitetno okruženje za razvoj poduzetništva, digitalizacijom usluga i podrške olakšati i ubrzati poslovanje te uspostaviti odgovarajuću infrastrukturu.
- Izgradnjom javne, komunalne i prometne infrastrukture unaprijediti i podići standard življenja.
- Održivim gospodarenjem energijom i otpadom predvoditi u standardima zaštite okoliša.
- Prostorno uređenje bazirati na načelima održivog razvoja i očuvanja okoliša, kako bi se sačuvali prostorni potencijali za buduće generacije.

- Ravnomjerno razvijanje svih naselja na području grada Osijeka i svih njegovih dijelova.
- Brendiranjem grada povećati njegovu prepoznatljivost u nacionalnim i širim okvirima.

5. Popis prioriteta i mjera iz područja nadležnosti Grada Osijeka

5.1. Gospodarska i digitalna tranzicija

Ovaj prioritet usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. i njenim specifičnim ciljevima SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva i SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti.

Mjera 1. Jačanje i unaprjeđenje poduzetništva

Svrha provedbe mjere je razvoj i pružanje potpore poduzetnicima te stvaranje pozitivne poduzetničke klime

Mjera 2. Poticanje održivog razvoja poljoprivrede

Svrha mjere je omogućavanje konkurentnosti poljoprivrednika.

Mjera 10. Razvojni programi i projekti

Svrha mjere je razvoj pametnog i održivog grada korištenjem različitih programa EU.

Mjera 11. ITU tehnička pomoć

Svrha mjere je osiguravanje uvjeta za rad ITU PT-a.

Mjera 35. Digitalizacija javne uprave i javnih usluga

Svrha mjere je razvoj moderne, učinkovite i pametne gradske uprave.

Mjera 36. Integrirani urbani razvoj

Svrha mjere je integrirani razvoj pametnog i održivog grada u sklopu Urbane aglomeracije Osijek.

5.2. Kvalitetan društveni razvoj

Ovaj prioritet usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. i njenim specifičnim ciljevima SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi, SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život i SC 6. Demografska revitalizacija, bolji položaj obitelji.

Mjera 3. Razvoj i unaprjeđenje kulture

Svrha mjere je razvoj i unaprjeđenje kulturnih aktivnosti, potpora kulturnim ustanovama i strateškom promišljanju kulture.

Mjera 4. Zaštita kulturne baštine

Svrha mjere je očuvanje kulturnih dobara na području grada Osijeka.

Mjera 6. Razvoj i unaprjeđenje kazališne kulturne djelatnosti

Svrha mjere je osiguravanje uvjeta rada u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku te unaprjeđenje kvalitete programskih sadržaja HNK u Osijeku.

Mjera 7. Razvoj i unaprjeđenje suvremene kulture

Svrha mjere je unaprjeđenje kvalitete programskih sadržaja Kulturnog centra Osijek i osiguravanje uvjeta rada u KCO.

Mjera 8. Razvoj i unaprjeđenje kazališne djelatnosti za djecu i mlade

Svrha mjere je unaprjeđenje kvalitete programskih sadržaja i uvjeta rada u Dječjem kazalištu Branka Mihaljevića u Osijeku.

Mjera 9. Razvoj i unaprjeđenje likovne i vizualne djelatnosti

Svrha mjere je unaprjeđenje kvalitete programskih sadržaja i rada u Gradskim galerijama Osijek.

Mjera 12. Osiguravanje kvalitetnog odgoja i obrazovanja, te tehničke kulture

Svrha mjere je osiguravanje i poboljšavanje uvjeta u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama te poticanje razvoja tehničke kulture.

Mjera 13. Osiguravanje kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Svrha mjere je osiguravanje uvjeta ranog i predškolskog odgoja i rada u ustanovi Dječji vrtić Osijek.

Mjera 14. Osiguravanje kvalitetnog osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja

Svrha mjere je osiguravanje uvjeta rada u osnovnoškolskim ustanovama.

Mjera 15. Modernizacija i podizanje kvalitete odgojno-obrazovnog sustava

Svrha mjere je unaprjeđenje kvalitetnog obrazovanja osiguravanjem posebnih programa.

Mjera 20. Zaštita i unaprjeđenje zdravlja građana

Svrha mjere je osiguravanje organiziranog, sustavnog i cjelovitog rješenja za suzbijanje komaraca i drugih potencijalnih prijenosnika, uz brigu o zaštiti okoliša i prirode te promocija zdravstvenih aktivnosti.

Mjera 21. Smanjivanje siromaštva i socijalne isključenosti

Svrha mjere je stvaranje jednakih uvjeta za sve građane grada Osijeka, zaštita i podrška osobama u nepovoljnom položaju.

Mjera 22. Razvoj i unaprjeđenje sporta

Svrha mjere je unaprjeđenje sustava sporta, sportske infrastrukture, ljudskih potencijala i aktivnog života građana.

Mjera 23. Potpore i donacije u socijalnoj skrbi i zdravstvu

Svrha mjere je unaprjeđenje zdravstvenog i socijalnog okruženja.

Mjera 24. Učinkovito upravljanje imovinom i prostorom te urbana i ruralna preobrazba MO i GČ

Svrha mjere je gradsku imovinu i prostor (MO i GČ) privesti svrsi i staviti u službu gospodarstva i svih građana.

Mjera 25. Unaprjeđenje javnih površina kroz ulaganje u infrastrukturu

Svrha mjere je održavanje i dizanje standarda javnih površina kroz ulaganje u infrastrukturu.

Mjera 26. Poticanje demografskog razvoja

Svrha mjere je stvaranje pretpostavki za pozitivne demografske trendove. Neke od aktivnosti su pomoć roditeljima za novorođenu djecu, pomoć za višestruke porode itd.

Mjera 27. Stanogradnja

Svrha mjere je stambeno zbrinjavanje posebnih skupina kroz izgradnju novih stanova.

5.3. Učinkovito i pametno upravljanje gradskim resursima

Ovaj prioritet usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. i njenim specifičnim ciljevima SC1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo, SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom i SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj.

Mjera 5. Osiguranje i unaprjeđenje javnih usluga

Svrha mjere je razvoj i podizanje razine dostupnosti javnih usluga građanima.

Mjera 16. Učinkovito održavanje prostora i imovine

Svrha mjere je osiguranje kvalitete javnih prostora.

Mjera 17. Učinkovito upravljanje prostorom Tvrđe

Svrha mjere je prostor Tvrđe privesti svrsi i staviti u službu gospodarstva i svih građana.

Mjera 18. Učinkovito urbano planiranje

Svrha mjere je prostor privesti svrsi i staviti u službu gospodarstva i svih građana.

Mjera 19. Učinkovito upravljanje imovinom i prostorom te urbana i ruralna preobrazba

Svrha mjere je gradsku imovinu i prostor privesti svrsi i staviti u službu gospodarstva i svih građana.

Mjera 28. Otklanjanje posljedica prirodnih i elementarnih nepogoda

Svrha mjere je utvrđivanje i otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda.

Mjera 29. Razvoj i unaprjeđenje sigurnosti građana i imovine

Svrha mjere je jačanje kapaciteta, spremnosti i opremljenosti vatrogasnih društava na području grada Osijeka.

5.4. Povezan, zelen i energetske učinkovit grad

Ovaj prioritet usklađen je s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. i njenim specifičnim ciljevima SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost i SC 10. Održiva mobilnost.

Mjera 30. Pametna i energetska učinkovita javna rasvjeta

Svrha mjere je izgradnja i rekonstrukcija pametne i energetska učinkovite javne rasvjete radi ostvarivanja uštede, smanjivanja svjetlosnog onečišćenja i podizanja razine življenja građana.

Mjera 31. Učinkovito gospodarenje otpadom

Svrha mjere je izgradnja i održavanje uređenih odlagališta u svrhu optimalnijeg gospodarenja otpadom.

Mjera 32. Zaštita okoliša, sustavno gospodarenje energijom i otpadom

Svrha mjere je zaštita okoliša, razvoj sustava održivog gospodarenje otpadom i energijom.

Mjera 33. Energetske obnove javnih objekata

Svrha mjere je smanjenje troškova energenata, povećanje kvalitete korištenja i klimatski neutralna tranzicija

Mjera 34. Poboljšanje prometne infrastrukture

Svrha mjere je bolja prometna povezanost i protočnost, te povećanje sigurnosti sudionika u prometu.

Navedene mjere su detaljnije opisane u „Prilog I. Provedbeni program Grada Osijeka“ koja sadrži sljedeće podatke o svakoj pojedinoj mjeri: naziv nadređenog akta strateškog planiranja, naziv cilja nadređenog akta strateškog planiranja, program u proračunu Grada Osijeka, naziv mjere i svrha njezine provedbe, procijenjeni trošak provedbe (u kunama), poveznicu na izvor financiranja u proračunu Grada Osijeka, nadležnost/odgovornost za provedbu mjere, ključne aktivnosti, planirani rok postignuća ključnih aktivnosti i same mjere, pokazatelji rezultata s početnim i ciljnim vrijednostima po godinama. Osim toga, za svaku pojedinu mjeru označena je vrsta mjere (reformaska/investicijska/ostalo), doprinos mjere ispunjenju obveza uređenih posebnim propisima, doprinos provedbi ciljeva održivog razvoja UN (SDG), doprinos zelenoj tranziciji EU i doprinos digitalnoj transformaciji EU.

Provedbeni program u najvećoj mogućoj mjeri poštuje načela za povezivanje s proračunom, u skladu s Uputama za izradu provedbenih programa JLS koje je pripremio MRRFEU, kako bi se snažnije povezalo strateško i proračunsko planiranje, odnosno omogućili uvjeti za jasniji pregled raspoloživih proračunskih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva i povezanih mjera, aktivnosti i projekata. Za dio mjera se pri donošenju sljedećeg proračunskog dokumenta planiraju odrediti novi proračunski programi

6. Indikativni financijski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata

Kako bi se pravovremeno pristupilo planiranju sredstava za provedbu mjera te povezanih aktivnosti i projekata, pripremljen je indikativni financijski okvir provedbenog programa s jasnim prikazom povezanosti utvrđenih mjera i pripadajućih ključnih aktivnosti s odgovarajućim stavkama u Proračunu Grada Osijeka. Financijski okvir se nalazi su u Prilogu I., kao sastavni dio Provedbenog programa.

7. Okvir za praćenje i izvještavanje

Praćenje provedbe akata strateškog planiranja je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja.

Izvjestavanje o provedbi akata strateškog planiranja je proces pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na nacionalnoj razini, razini područne (regionalne) samouprave, jedinice lokalne samouprave te široj javnosti o statusu provedbe akata strateškog planiranja.

Radna skupina za izradu i provedbu Provedbenog plana Grada Osijeka sastoji se od pročelnika svih upravnih odjela te je odgovorna za praćenje i izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja. Osobe imenovane za administrativno tehničke poslove dužna su prikupljati i unositi pokazatelje o provedbi akata strateškog planiranja u Informacijski sustav za strateško planiranje i upravljanje razvojem.

Ukoliko izvješćivanje putem Informacijskog sustava nije moguće, za prikupljanje i unos pokazatelja o provedbi akata strateškog planiranja potrebno je koristiti obrasce/predloške iz Priručnika o strateškom planiranju.

Za provedbeni program Grada Osijeka podnosi se polugodišnje i godišnje izvješće o provedbi. Polugodišnje i godišnje izvješće o provedbi provedbenog programa Grada Osijeka je izvješće o napretku u provedbi mjera, aktivnosti i projekata te ostvarivanju pokazatelja rezultata iz kratkoročnih akata strateškog planiranja koje nositelj izrade provedbenog programa, odnosno Radna skupina, podnosi gradonačelniku dva puta godišnje. Polugodišnje izvješće o provedbi provedbenih programa podnosi se do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu, dok se godišnje izvješće podnosi do 31. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Za potrebe praćenja napretka u provedbi mjera i ostvarivanju povezanih pokazatelja rezultata Grad Osijek izvještava regionalnog koordinатора dva puta godišnje, temeljem čega regionalni koordinatore izrađuje konsolidirano izvješće.

KLASA: 302-02/21-03/1

URBROJ: 2158/01-02-21-10

Osijek, 29. prosinca 2021.

Gradonačelnik
Ivan Radočić, mag.oec.

